

SANSKRIT VYAKARAN

संस्कृतव्याकरणम्

(346)

परीक्षासमयावधि: (Time) होरात्रयम् (3 Hrs.)]

[पूर्णाङ्कः : (Full Marks) 100

- निर्देशाः
- (i) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 10, [B] भागे 10, [C] भागे 10, [D] भागे 5, इति आहत्य 35 प्रश्नाः सन्ति ।
 - (ii) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (अङ्कः × प्रश्नाः = पूर्णाङ्कः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।
 - (iii) सर्वे प्रश्ना अनिवार्याः ।

[A] दशानां युक्तं विकल्पं चिनुत ।

[1 × 10 = 10]

1. तत्पुरुषसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम्।
 - (क) संख्यापूर्वो द्विगुः
 - (ख) द्विगुरेकवचनम्
 - (ग) क्तेन च पूजायाम्
 - (घ) दिक्संख्ये च संज्ञायाम्
2. तद्धितार्थोत्तरपदसमाहारे च इति सूत्रे याः तिस्रः सप्तम्यः तासु इयं नास्ति।
 - (क) वैषयिकाधिकरणे
 - (ख) परसप्तमी
 - (ग) वाच्याधिकरणे सप्तमी
 - (घ) निर्धारणे

3. पथो विभाषा इति सूत्रेण किं भवति।

(क) विकल्पेन तत्पुरुषसमासः

(ख) समासान्तः च्

(ग) विकल्पेन समासान्तः टच्

(घ) समासान्तटचः निषेधः

4. अजाद्यतष्टाप् इति सूत्रस्य इदम् उदाहरणं नास्ति।

(क) माया

(ख) विद्या

(ग) गता

(घ) आम्बष्ठ्या

5. पठ्-धातोः अर्थः कः।

(क) गतिः

(ख) व्यक्ता वाक्

(ग) हर्षक्षयः

(घ) रक्षणम्

6. भवाम इत्यत्र सलोपविधायकं सूत्रं किम्।

(क) नित्यं डितः

(ख) धि च

(ग) रि च

(घ) तासस्त्योर्लोपः

7. क्रियातिपत्तौ कः लकारः भवति।
- (क) लुङ्
(ख) लृङ्
(ग) लुट्
(घ) लट्
8. भारद्वाजमते कस्य इङ् नैव भवति।
- (क) अत्वतो धातोः थलः
(ख) अजन्तधातोः थलः
(ग) ऋदन्तधातोः थलः
(घ) लिटो वस्मसोः
9. बुभूष इत्यस्य धातुसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम्।
- (क) भूवादयो धातवः
(ख) सनाद्यन्ता धातवः
(ग) नित्यं करोतेः
(घ) तत्प्रयोजको हेतुश्च
10. व्यतिगच्छन्ति इत्यत्र परस्मैपदविधायकं सूत्रम् किम्।
- (क) न गतिहिंसार्थेभ्यः
(ख) शेषात् कर्तरी परस्मैपदम्
(ग) भावकर्मणोः
(घ) कर्तरि कर्मव्यतिहारे

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लघूनि लिखत।

[2 × 10 = 20]

11. भूतपूर्वः इत्यत्र समाससंज्ञा केन सूत्रेण। अस्य अलौकिकविग्रहः कः। [1 + 1]
12. यावच्छलोकम् इत्यत्र समाससंज्ञा केन सूत्रेण। कश्च विग्रहः। [1 + 1]
13. पटपटाकृत्य इत्यत्र समाससंज्ञा केन सूत्रेण। तत्सूत्रार्थश्च कः। [1 + 1]
14. अष्टादश इत्यत्र आत् केन सूत्रेण। कश्च तत्सूत्रार्थः। [1 + 1]
15. बहुदण्डिका नगरी इत्युदाहरणे समासान्तः प्रत्ययः कः। केन च सूत्रेण। [1 + 1]
16. किं निमन्त्रणम्। कः अधीष्टः। [1 + 1]
17. अक्षैषीत् इत्यत्र वृद्धिः केन सूत्रेण। कश्च तत्सूत्रार्थः। [1 + 1]
18. जुहोति इति रूपे द्वित्वं केन सूत्रेण। कश्च तत्सूत्रार्थः। [1 + 1]
19. वैयाकरणः इत्यत्र तद्धितप्रत्ययः कः। केन सूत्रेण विधीयते। [1 + 1]
20. क्व इत्यत्र तद्धितप्रत्ययः कः। तद्विधायकं सूत्रं किम्। [1 + 1]

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त।

[4 × 10 = 40]

21. दिङ्नामान्यन्तराले इति इच्छर्मव्यतिहारे इत्यनयोरेकं सूत्रं व्याख्यात।
22. वधूटी नमन्ती इत्यनयोः एकं रूपं ससूत्रं साधयत।
23. गिरिशी कुक्कुटी इत्यनयोः एकं रूपं ससूत्रं साधयत।
24. अभ्यर्हितं च इति वर्णानामानुपूर्व्येण इति अनयोरेकं वार्तिकं व्याख्यात।
25. एधिता एधिताहे इत्यनयोरेकं रूपं साधयत।
26. अदिप्रभृतिभ्यः शपः इति सूत्रं व्याख्यात।
27. क्रीणीतः पूजयन्ति इति अनयोरेकं रूपं साधयत।
28. भूयते इति रूपं साधयत।
29. वैनतेयः इति रूपं साधयत।
30. अत इनिठनौ इति सूत्रं व्याख्यात।

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः।

[6 × 5 = 30]

31. पटतन्तुः इति समासं ससूत्रं साधयत।
32. युष्मद्युपपदे समानधिकरणे स्थानिन्यपि मध्यमः इति सूत्रं व्याख्यात।
33. व्रजामः पठन्ति इति अनयोः एकं रूपं ससूत्रं साधयत।
34. भवितास्मः शोचितास्मि इति अनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधनीयम्।
35. मितां ह्रस्वः इति सूत्रं व्याख्यात।

